

מחודדים

ת"ר ושנתם שיהיו דברי תורה מחודדים בפ"ך (קידושין 5).

**אחינו כל בית ישראל התתונים בצורה ובשביח העומדים
בין בים ובין ביבשה המקום ירחם עליהם וישועם
ויוציאם מצרה לרוחה ומאפילה לאורה ומשעפוד
לגאולה השתא בעגלה ובזמן קריב ונאמר אמן:**

**סיכומי
דף היומי**

מערכת: 073-249-0403
sikumhadaf12@gmail.com

לע"נ
הגה"ח ר' פינחס רוזנבוים זצ"ל
גלב"ע כ"ו ניסן תשע"ז

גליון
351

בבא מציעא דף ק"ח. שב"ק פרשת נשא ט' סיון תשפ"ד

**חיוב חכמים בשמירת העיר ובור לשתיית
מים. נתקלקל המעיין לגינות. המחזיק בנמל
ובשדה שהפקיר המלך. דיני בר מצרא.**

דף ק"ח - ע"א

**כולם צריכים לסייע לגדור חומת העיר גם יתומים, אבל
רבנן פטורים שתורתם משמרתם.**

**גובים כסף מכולם כדי לעשות מעין ובור לשתיית
מים גם מרבנן שהם צריכים לשתות, אבל במקום שכולם
יוצאים לחפור הם פטורים וגנאי הוא להם.**

**חמש גינות שמסתפקות מים ממעין אחד, נתקלקל
המעייין לעליונים התחתון מתקנת עם העליונים מפני שהקלקול
מעכב המים מלרדת אליו, וכשנתקלקל לתחתון אינם צריכים
העליונים לתקן עם התחתונה מפני שכל זמן שהמים מתעכב
אצלו טובה הוא להם. נתקלקל החריץ להוריד מים סרוחים
לעליונים אינו צריך התחתון לסייע מפני שכל זמן שלא ירד
המים טובה הוא להם, אם נתקלקל לתחתון צריכים העליונים
לסייע לתחתון ואם לא יסייעו לתחתון ישאר אצלם.**

**המחזיק במקום נמל [בתקופת הפרסים שהיה הקרקע
הפקר למי שמשלם מס ממנו] דבר חוצפה הוא שמקלקל מקום
לרבים, אבל מעיקר הדין אי אפשר להוציאו משם שקנאו, ואחר
שהפרסיים כותבים לו קני לך עד תוך הנהר והלוקח גידר רחוק
מהנהר ובא אחר והחזיק מאחורי הגדר מוציאים השני לפי
שהוא קנוי לראשון.**

**המחזיק בשדה שהפקיר המלך למי שישלם מס,
והשדה הוא בין שדות של אחים או שותפים לרבי יהודה
אמר רב דבר חוצפה הוא שבוודאי דעתם על שדה זו ולא
העלו בדעתם שיעשה שום אדם חוצפה גדולה כזאת אבל אין
מוציאים אותה ממנו, לרב נחמן מוציאים אותה ממנו. ואם
אינם אחים או שותפים ובאים עליו השכנים מדין בר מצרא
משום שטוב להם לקנות שדה הסמוכה לרב נחמן אין מוציאים
אותו משום כך, לנהרדעי מוציאים אותו משום דין בר מצרא
שנאמר 'ועשית הישר והטוב' שיכול למצוא קרקע אחרת.**

**בר מצרא שנתן רשות לאחד לקנות שדה על מצרו,
לרבינא אין צריך לקנות ממנו ואין הבר מצרא יכול לבטל
הקניין בין המוכר ללוקח, לנהרדעי צריך הלוקח לקנות מהבר
מצרא, ואם לא כן יכול הבר מצרא לומר משטה אני בך, ואם לא
קנה ממנו ונתייקר הקרקע אין הלוקח יכול לקבל מהבר מצרא**

כשער היוקר מפני שהתייקר ברשותו, וכן אם הוזל הוא הפסד
של בעל המיצר, וצריך לשלם ללוקח כשער היוקר.

**קנה שדה על מיצר חבירו במאה ושווה מאתיים, אם
המוכר היה מבקש מאה מכל אחד גם הבר מיצר נותן ללוקח
מאה, אם המוכר מוכרו במאה רק בשביל הלוקח נותן לו המיצר
מאתיים.**

**קנה שדה על מיצר חבירו במאתיים ושווה מאה,
המיצר נותן לו מאתיים שאין אונאה לקרקעות.**

**קנה שדה באמצע שדות המוכר, אם שונה משדות
שמסביב שהיא עידית או זיבורית אין מוציאים אותה ממנו,
אבל אם היא דומה להם מוציאים אותה ממנו משום שמערים
לקנות שדה האמצעית כדי שיקנה השדות מסביב מדין בר
מצרא.**

דף ק"ח - ע"ב

**הנותן שדה במתנה, אין המיצר יכול להוציא [שאינ מצות
'ועשית הישר והטוב' אלא כשהיה לו לקנות במקום אחר,
ראשונים], ואם כתב לו בעל השדה אחריות מוציאו שוודאי
מכר הוא, ואין כותבים אחריות על מתנה.**

**מכר כל נכסיו בכל מקום שהם לאדם אחד, אין דינא
דבר מצרא על אחת מן השדות, שנוח הוא למוכר למכור כל
השדות לאחד ולא תיקנו 'ועשית הישר והטוב' לטובת לוקח
מתי שלא טוב למוכר.**

**מכר שדה לבעלים ראשונים, אין בו משום בר מצרא
שהוא כמחזיר לו השדה.**

**לקח מעכו"ם, אין בו משום בר מצרא שהלוקח עשה טובה
לבר מיצר במה שהבריח ממנו אריה, מכר לעכו"ם אין
העכו"ם מצווה משום ועשית הישר והטוב, ומשמתים למוכר
עד שמקבל עליו כל אונס שיבוא למיצר מעכו"ם.**

**מכרה למי שממושכנת לו אין בו משום בר מצרא שהוא
מצרין יותר מכולם שכולה בידו.**

**מכרה מפני שהיתה רחוקה ממנו כדי לקנות שדה
שקרוב לו, אין בו משום בר מצרא שאם ימתין המוכר עד
שיודיע למצרין יפסיד השדה הקרובה לו.**

**לפרוע מס ולמזון אלמנה ובנות ולצורך קבורת המת
אין בו משום בר מצרא, שאין זמן לשהות פן יכעס שוטר המלך,
ומשום חיסרון מזונות, ובזיון המת.**

**מכר לאשה אין בו משום בר מצרא שאין דרך ארץ שתסתובב
לחפש קרקע לקנות, וכן ליתומים ושותפים כיון שלא התברר
חלקם והם שכנים.**

דרך ישר וטוב למכור שדה לשכן בעיר הדר אצלו מלמכור

יש לו שבח שהוא אסמכתא שהרי מפסיד השבח מחלק שהשביח ולא גמר ומחל רק סמך על עצמו שלא יפסיד.

מלמד, שתלן, שוחט, מוהל, ספר - שקלקלו, אפשר להוציאם בלי התראה, שבכל הפסד שאי אפשר להחזיר מותרים הם.

דף ק"ט - ע"ב

שתלן שמקבל חצי שבח שבאמצע הזמן רוצה לעלות לארץ ישראל, כיון שבעל הבית צריך לקחת אריס במקומו והאריס מקבל שלישי בנוסף לחלק של שתלן אין הבעל הבית מפסיד חלק שהוא חצי אלא השתלן מנכה מחלקו, **לרב אשי** כגון אם השבח ו' דינרים הבעל הבית מקבל ג' שהוא חצי, האריס ב' שהוא שלישי, והשתלן א'.

גפן שהזקינה חולקים השתלן ובעל הבית כשאר פירות שדרכו בכך ועל דעת כן ירד לחרם, **שטפה נהר** דינו כמסלק עצמו בתוך הזמן ונוטל רביע מהעצים.

הממשכן פרדס והזקינה האילנות כשראו לכה, **לאביי** העצים הם פירות ויטול המלוה, **לרבא** הם קרן ויקח בהם קרקע והמלווה אוכל הפירות, ומודה אביי אם הזקינה שלא בזמנם.

בבא מציעא דף ק"ט. יום ב' פר' בהעלותך י"א סיון תשפ"ד

קרקע ממושכנת. גביית קרקע עם השבח. דיני בל תלין.

דף ק"י - ע"א

שטר משכון קרקע שלא כתוב בו לכמה שנים הקרקע ממושכן ביד המלוה, ואכלו המלוה ג' שנים והלווה אמר שלא היה ממושכן אלא לב' שנים, **לרב יהודה** כיון ששנה שלישית היא ספק ובכל ספק קרקע מעמידים הקרקע בחזקת בעליה ונמצא שלא אכל הפירות כדין, **לרב כהנא** כיון שכבר אכל הפירות אין מוציאים מהמוחזק, שהספק עומד להתברר כשיבואו עדי השטר ויעידו לכמה שנים הוא ממושכן ואין מטרידים הבית דין פעמיים, ודווקא בספק שאינו עומד להתברר מעמידים הקרקע בחזקת בעליה, והלכה כרב כהנא.

מלוה שאכל פירות משדה מושכנת ג' שנים וטען שמושכנת בידו לעוד ב' שנים ואיבד השטר שכתב שם כן ואם כלווה היה לו למחות, ולוה טוען שאינה ממושכנת בידו אלא לג' שנים, **לרב יהודה** המלוה נאמן במיגו שיכול לטעון לקוחה בידי שהרי יש לו חזקת ג' שנים, **לרב זביד** **ורב עזירא** אין המלוה נאמן שהיה לו להיזהר בשטר כיון שעומד לגבות בו חובו.

אריס אומר שבעל הבית התנה עמו ליתן חצי ובעל הבית אומר שלישי, לרב יהודה בעל הבית נאמן אפילו אם מנהג המדינה הוא ליתן מחצה שיכול לומר שאינו אריס אלא שכיר, **לרב נחמן** הכל כמנהג המדינה.

דף ק"י - ע"ב

לוה שמת ובא בעל חוב לגבות קרקע גובה קרקע עם השבח, ואם יתומים טוענים אנחנו השבחנו ואין לבעל חוב במה שהשביחו יתומים, אם הביאו ראיה נותן להם הבעל חוב דמים כשיעור השבח, ואם לא הביאו ראיה בעל חוב גובה שבח ואינו נותן להם כלום, כיון שהקרקע עומדת להיגבות

למי שיש שדה אצלו ואינו מצרן, תלמיד חכם קודם לשכן או קרוב, ושכן קודם לקרוב.

אין דין בר מצרא כשמעות הלוקח יוצאים בהוצאה יותר ממעות הבר מצרא, או אם מעות הבר מצרא צרורים ושל לוקח מותרים שמא חסרים הם בצרור הבר מצרא, או אמר הלוקח אטרח ואביא מעות, אמר אביא מעות אומדים אותו אם אפשר לקיים דבריו, אם לוקח רוצה לבנות שם בית ובר מיצר רוצה לזרוע ישוב בית עדיף.

קרקע שייך לאחד ובית או אילן לידו שייך לשני בעל הקרקע מעכב מלמכור לאחרים אם הוא רוצה לקנות, אבל בעל הבית והאילן אינם יכולים לעכב על בעל הקרקע.

סלע או דקלים שסמוכים זה לזה ומפסיק בין שדה המוכר למצרן, אם הבר מצרא יכול להכניס שם שורות המענה, יש בו משום דין בר מצרא.

ד' בר מצרא אם קדם אחד מהם וקנה אין מוציאים ממנו, באו כולם יחד חולקים השדה בד' אלכסון שיהא כל אחד נוטל סמוך לו.

בבא מציעא דף ק"ט. יום א' פר' בהעלותך י"א סיון תשפ"ד

קבלנות. הפסד בתוך הזמן.

דף ק"ט - ע"א

משנה. המקבל שדה בפחות מז' שנים לא יזרע פשתן שמכחיש הקרקע הרבה ואינה חוזרת ליושנה עד ז' שנים, ואין לו בקורות עץ השקמה שאינה נעשה קורות עד ז' שנים ולא ירד לשדה על דעת קורות, **קיבל ממנו לז' שנים** יזרע פשתן ויש לו בקורות שקמה.

המקבל שדה בפחות מז' שנים שאין לו קורות שקמה **לאביי** יש לו בשבח ענפי השקמה, **לרבא** אין לו בשבח השקמה.

מקבל שהגיע זמנו לצאת אם לא הגיע יום השוק ואי אפשר לעקור הירקות, שמין לו חלקו כמה הם שווה עכשיו והבעלים נותנים לו דמים.

קיבל שדה לזרוע אספסתא וצמחו אילנות מקבל חלקו בשבח אילנות כיון שירד על דעת לקבל חלק בכל אשר יצמח בה, וגם לרבא שאין לו בשבח שקמה כיון שיש לו הפסד במה שצמח אילנות ואינו יכול לזרוע אספסתא, ואם אמר שנוטע כרכום שעוקרים אותו ואינו עומד כאילנות אינו מקבל שבח אילנות חיים אלא דמי עצים בלבד.

לקח שדה והגיע יובל שמים לו שבח שקמה, שברשותו השביח ויובל מפקיע המכירה ולא שבח שלו.

מקבל שדה שהגביהו הגבול וצמחו בה אילנות, אין לו בשבח שאין לו הפסד שהרי בין כך לא היה זורע שם.

שתלן שמת בתוך זמנו שמין ליתומים שבח שמגיע לאביהם עד שמת ונותנים להם.

שתלן אריס שאמר אם אגרום לך הפסד הוציאני, והפסיד חלק משבח, **לרב יהודה** מוציא ואינו מקבל אפילו החלק של השבח שהוא קיים שכוונתו היה שיוציאו בלי שבח, **לרב כהנא** מקבל חלק שבח שהוא קיים ולא היה כוונתו שיוציאו ובלי שבח בכלל, ואם אמר בפירוש הוציאני בלי שבח אין לו שבח, **לרבא** גם אם אמר שלא יתן לו שבח

את רעד, 'לא תגזול', 'לא תעשוק שכיר עני', 'לא תלין' בשכיר יום, 'ולא תבא עליו השמש' בשכיר לילה, וגם בעשה 'ביומו תתן שכרו'.

עוֹשֵׂק וְגִזְל - לְרַב חֲסֵדָא בעל הבית שאמר לך ושוב זה עוֹשֵׂק, יש לך בידי ואיני נותן לך זה גזל, **לְרַב שֶׁשֶׁת** עוֹשֵׂק הוא דווקא על ידי כפירה שאמר נתתיו לך, וגזל הוא גם שלא על ידי כפירה שאמר יש לך בידי ואיני נותן לך, **לְאֲבִי** לא שכרתוך מעולם זה עוֹשֵׂק, נתתיו לך זה גזל שגם גזל הוא רק על ידי כפירה, **לְרַבָּא** זהו עוֹשֵׂק וזהו גזל ולעבור עליו בשני לאוין.

דף קי"א - ע"ב

משנה. שכר בהמה וכלים יש בו משום ביומו תתן שכרו ולא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר, **לְת"ק בְּבֵרִייתָא** משום שנאמר 'לא תעשוק שכר עני ואביון מאחריך או מגרך אשר בארצך' כל שבארצך, ולומדים גזירה שוה שכיר שכיר שעובר גם בלאו לא תלין פעולת שכיר, **וּלְתַנָּא דִּידָן וְתַנָּא דְּבֵי ר' יִשְׁמַעֵאל** מיתור 'אתך', **לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה** אינו עובר בבל תלין שנאמר 'ולא תבא עליו השמש כי עני הוא' דווקא שכיר אדם שאם אינו משלם לו יבוא לעניות מה שאין כן בהמה וכלים [שדרך עשיר שיש לו בהמות וכלים ואינו מגיע לידי עניות בכך, פנ"י], ולחכמים שעובר גם בבהמה וכלים 'כי עני הוא' היינו שאם נשכרו שני פועלים אחד עני ואחד עשיר ואין בידו ליתן אלא לאחד מהם העני קודם.

איסור בל תלין הוא רק אם השכיר תבעו שנאמר 'אתך' והיינו מדעתך, ואם לא תבעו היינו רק לדעתו של השכיר, וכן אם העמידו אצל חנווני ושולחני ואמר להם תן לשכירי ואני אשלם לך אינו עובר שאינו בכלל אתך.

פועל עכו"ם אין בעל הבית עובר שנאמר 'מאחריך'.

גר תושב - לתנא דמתניתין ורבי יוסי בן יהודה יש בו משום ביומו תתן שכרו ואין בו משום לא תלין שנאמר 'לא תעשוק את רעד וכו' לא תלין' וגר תושב אינו בכלל רעד, **לְת"ק בְּבֵרִייתָא** יש בו גם משום בל תלין שלומד גזירה שוה שכיר שכיר [לא תעשוק שכיר עני ואביון מאחריך או מגרך אשר בארצך בשעריך' ובשעריך זה גר תושב].

אפילו לא שכר רק לשעות ואף לבצור לו אשכול אחד של ענבים עובר בבל תלין, **לְרַבִּי יוֹסִי בְּרַבִּי יְהוּדָה** שנאמר 'אתך' [ולא דרשו כחכמים לרבות בהמה וכלים], **לְחַכְמִים** שנאמר 'ואליו הוא נושא את נפשו' כל ששעבד עצמו עליו.

בבא מציעא דף קי"ב. יום ד' פר' בהעלותך
י"ג סיון תשפ"ד

שכיר בזמנו נשבע ונוטל

דף קי"ב - ע"א

'ואליו הוא נושא את נפשו', י"א שהוא טעם באיסור בל תלין ולא תבא עליו השמש כיון שעלה בכבש ונתלה באילן ומסר עצמו למיתתו על שכרו, **וּי"א** שכל הכובש שכר שכיר כאילו נוטל נפשו ממנו ונחלקו אם הוא כאילו הרג השכיר, או שבעל הבית גורם מיתה לעצמו.

'לא תלין פעולת שכיר אתך' 'אתך' למעט שאינו עובר אלא אם הפועל תבעו 'אתך' הוא מדעתך שהבעל הבית יודע

עם השבח [שאף אם הם השביחו גובה הקרקע עם השבח ומשלם להם דמים] ואין הספק אלא על הדמים ועליהם להביא ראיה מפני שהם מוציאים דמים מהמלווה.

שלשה גוברים קרקע ושמים שבח ומשלמים דמים לבעל קרקע, א' בכור ופשוט שירשו קרקע והשביחו, כשחולקים והבכור נוטל פי שניים אין לו פי שניים בשבח, שאין לו פי שניים בראוי שבא לאחר מיתת אביהם וכשנוטל חלקו משלם מחצית השבח לאחיו. **ב'** בעל חוב ואשה שגובה כתובתה מיתומים שהשביחו הקרקע. **ג'** בעל חוב הגובה מלוקח קרקע המשועבד לו ויש בקרקע בלי השבח כדי כל חובו, ולמ"ד שלוקח יכול לסלק הבעל חוב מהשדה אם יתן לו דמים אין הבעל חוב גובה השבח ומשלם דמים אלא אם הוא אפותיקי שאז אין הלוקח יכול לסלק, ואם אין הקרקע בלי שבח שוה כמו כל החוב ובשבח שוה כל החוב, הבעל חוב גובה שבח ואינו צריך לשלם דמים.

משנה. המקבל שדה לשבוע אחד בשבע מאות זוז שנת השמיטה מהמניין, אם אמר **לשבע שנים** אין השמיטה מהמניין ויש לו עוד שנה.

שכיר יום שגומר מלאכתו בערב כיון שאין שכירות משתלמת אלא בסוף נתחייב לשלם לו בערב, ולכן כל הלילה הוא זמן גבייה לעניין שבועה שתיקנו חכמים שבזמנו נשבע ונוטל שעדיין לא פרע, ולעניין שאין בעל הבית עובר אם עדיין לא פרע עד הבוקר שנאמר 'לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר'.

שכיר לילה שגומר מלאכתו בבוקר זמן פירעונו כל היום, שקעה עליו חמה עובר משום 'לא תבא עליו השמש'.

'לא תלין פעולת שכיר אתך עד בוקר', מיתור 'עד בוקר' לומדים שאינו עובר אלא בוקר ראשון ואח"כ עובר בבל תשהא, שנאמר 'אל תאמר לרעד לך ושוב ויש איתך'.

שכיר שעות שבת חודש שנה שבוע יתבאר בדף קי"א.

בבא מציעא דף קי"א. יום ג' פר' בהעלותך
י"ב סיון תשפ"ד

'דיני בל תלין'

דף קי"א - ע"א

אמר לחבירו צא ושכור לי פועלים, הבעל הבית אינו עובר בבל תלין שאינו נקרא שכיר שלו, והשליח אינו עובר שאין שכר פעולתו עליו, ואם אמר השליח שכרכם עלי השליח עובר.

בעלי בתים שידוע שאין להם מעות עד יום השוק אינם עוברים משום בל תלין, שהפועלים יודעים שלא יהיה להם מעות עד אז ועל דעת כן נשכרו לו, ומיום השוק ואילך עוברים על בל תשהא, ולא משום בל תלין שאין עוברים בלאו בל תלין אלא בבוקר ראשון.

שכיר שעות שגמר מלאכתו באמצע היום גובה כל היום עד הלילה, **שכיר שעות לילה** שגמר מלאכתו באמצע הלילה **לר' יהודה** גובה כל הלילה וכן פסק רב, **לר' שמעון** גובה כל הלילה וכל היום, שהיום הולך אחר הלילה וכן פסק שמואל, וכן שכיר שבת חודש שנה שבוע יצא ביום גובה כל היום, יצא בלילה תלוי במחלוקות אם גובה כל הלילה או כל הלילה והיום.

הכובש שכר שכיר עובר בארבעה לאו, לא תעשוק

ישראל בני מלכים הם - לרשב"ג שמתיר לטלטל מין קטנית בשבת הנקרא לוף מפני שהוא מאכל עורבים ויש להם לגדל עורבים לנוי ולשחוק [ולת"ק אסור]. לרבי שמעון שמותר לסוך שמן וורד על גבי מכותיהם בשבת שכן דרך בני מלכים גם בחול לסוך בלי שום מכה ולא נראה שעושה כן משום רפואה [ולת"ק רק בני מלכים מותרים], לרבי ישמעאל ורבי עקיבא שהיו נושים בו אלף זוז ולבוש בגד במאה מנה אין מפשיטים אותה ממנו [ולת"ק מפשיטים אותה ממנו ומלבישים לו בגד שראוי לו].

בבא מציעא דף קי"ד. יום ו' פר' בהעלותך ט"ו סיון תשפ"ד

סידור לבעל חוב ולהקדש.

דף קי"ד - ע"א

סידור לבעל חוב - אליהו אמר לרבה בר אבוא שמסדרים שלומדים גזירה שוה מערכין שנאמר בו 'ואם מך הוא מערכך' [ודורשים החייהו מערכך] לבעל חוב שנאמר בו 'וכי ימוך אחיך', ולכן אין מוכרים צרכי חייו וכן סובר תנא בברייתא [דף קי"ג:], לאילפא אין מסדרים שנאמר 'ואם מך הוא מערכך' הוא ולא בעל חוב, ולמ"ד מסדרים 'הוא' היינו שיהא במכותו [בענינותו] מתחילתו ועד סופו שאם העשיר קודם שהעריכו הכהן נותן ערך עשיר.

הרי עלי מנה לבדק הבית - לאילפא אין מסדרים לו, קל וחומר מבעל חוב שאף על פי שמלוה מצווה להשיב לו את העבוט אין מסדרים [לאילפא] הקדש שאין מחזיר [בבעל חוב נאמר 'ולך תהיה צדקה' והקדש אין צריך צדקה] כל שכן שאין מסדרים, לרבי יוחנן מסדרים שהוקש נדר לערכין שנאמר 'נדר מערכך', לאילפא ההיקש הוא שמי שאמר על אחד מהאברים שהנשמה תלויה בהם דמי אבר פלוני עלי נותן דמי כולו כערכין, אבל אם אמר כן על אבר שאין הנשמה תלויה בו שמין אותו כעבד הנמכר בשוק כמה הוא שווה עם או בלי אותו איבר.

דף קי"ד - ע"ב

רבה בר אבוא מצא אליהו בבית הקברות עכו"ם, ותמה שהרי הוא כהן ולא ידע שקברי עכו"ם אינם מטמאים ותמה עליו אליהו שלא ידע שהוא משנה בסדר טהרות, ואמר רבה משום שהוא עני, העלו לגן עדן ואמר לו למלאות טליתו עם עלים בצאתו שמע קול אומר מי אוכל עולמו כרבה בר אבוא, נייעור טליתו מהעלים ונשאר בו הריח ומכרו ב"ב אלף זוז וחילק המעות לחתניו מפני שלא רצה ליהנות ממנו.

אם הלוח עשיר אין המלוה מצווה בהחזרת העבוט, אבל אסור למלוה להשתמש בו משום איסור ריבית.

משכנו בשעת הלואתו מדעת הלוח אינו חייב להחזיר לו שלא ציוותה תורה בהחזרת עבוט אלא במשכנו על ידי בית דין שלא בשעת הלואתו.

משכנו ומת הלוח לאחר שהשיב העבוט שומטו מעל בניו שאינו כמטלטלים של יתומים, משום שמשכו קנאו וכשמחזיר הוא פקדון אצל הלוח.

שצריך לו, ודווקא אם יש לבעל הבית מעות, המחזהו אצל חנוני ושולחני אינו עובר שאינו בכלל אתר.

המחהו אצל חנוני ושולחני ולא שילמו לפועל - לרב ששת אינו חוזר על הבעל הבית ואין הבעל הבית עובר שום עבירות בשכר שכיר, לרבה חוזר על בעל הבית.

קבלנות עובר עליו משום כל תלין שאין אומן קונה בשבח כלי ואינו כמכר לו כלי אלא שכירות.

הנותן טליתו לאומן וגמרה והודיעו שגמרה ולא נתנה לו אפילו מכאן ועד עשרה ימים אינו עובר בכל תלין, נתנה לו בחצי היום עובר מששקעה עליו חמה.

דף קי"ב - ע"ב

שכיר שאומר שלא פרעו בעל הבית ובעל הבית אומר שפרע, בזמן הפירעון [קודם שהבעל הבית עובר בכל תלין] שכיר נשבע ונוטל, שהבעל הבית טרוד בפועליו וסבר שנתן לו שכר, ותיקנו ששכיר נשבע להפיס דעת בעל הבית ונוטל, עבר זמנו אין השכיר נשבע ונוטל, חזקה שבעל הבית מזכיר עצמו אם פרע כדי שלא יעבור על כל תלין ולא תבא עליו השמש, וחזקה שאין השכיר משהה שכרו.

אומן אומר שתים קצצת לי ובעל הבית אומר לא קצצתי לך אלא אחת המוציא מחבירו עליו הראיה ואין השכיר נשבע ונוטל שבעל הבית זוכר כמה קצץ.

בבא מציעא דף קי"ג. יום ה' פר' בהעלותך י"ד סיון תשפ"ד

שליח בית דין למשכן כלים

דף קי"ג - ע"א

אם יש עדים שהשכיר תבע בעל הבית עד סוף זמן של איסור כל תלין ולא פרעו הבעל הבית, שכיר נשבע ונוטל גם למחרת.

משנה. המלוה את חבירו והגיע זמן ולא פרעו לא ימשכנו אלא בבית דין, שנאמר 'לא תבא אל ביתו לעבוט עבוטו', וגזרו חכמים שגם בשוק לא ינתק ממנו דבר שאוחז בידו.

שליח בית דין נחלקו התנאים אם מותר להיכנס לבית הלוח למשכנו, י"א שמותר שנאמר 'אם חבול תחבול שלמת רעך' במי שרשאי להיכנס לבית ולחבול והיינו שליח בית דין, וי"א שאסור שנאמר 'בחוף תעמוד והאיש' ודרשו שהאיש היינו שליח בית דין והוא בכלל האיסור, וכן פסק שמואל, אבל שליח בית דין מותר לנתק מהלוח בשוק ולא גזרו בו.

היו לו שני כלים וחובו כנגד שניהם ממשכן שניהם ונוטל אחד, ומתי שהלוח צריך הוא מחזיר ונוטל השני, כגון מחזיר את כר בלילה ומחרישה ביום.

מת הלוח אינו מצווה להשיב העבוט ליורשיו גם כשצריכים להשתמש בו אלא ימכור ויגבה חובו, לרשב"ג גם ללוח עצמו אינו מחזיר אלא עד שלושים יום, ואחר כך מוכרו בבית דין.

דף קי"ג - ע"ב

לא ימשכנו כלים שעושים בהם אוכל נפש, שנתרבו ממה שנאמר 'כי נפש הוא חובל'.

כדרך שמסדרים בערכין אם אין ידו משגת וממשכן אותו ומשייר לו כדי חייו, כך מסדרים לבעל חוב.

נותנים לו שני מיטות אחד לאכילה ואחד לשינה, [ולא לאשתו ובניו] שמי שאוכל לחם ואינו הולך ד' אמות אין לו רפואה [וכן האוכל תמר לפני האכילה, והחוגר חבל לח של פשתן על מתניו].

כל הזכויות שמורות ©

רמיגרס'
קו הטלפון לשמיצת כל השי"ס, לשיוז הגמרא מילה במילה, בהטעמה נכונה
02-9409927